

Posamezna številka 6 vinarjev.

„DAN“ izhaja vsak dan — tudi ob nedeljah in praznikih — ob 1. uri zjutraj; v pondelkih pa ob 3. uri zjutraj. — Naročnina znaša: v Ljubljani v upravnistvu mesečno K 1'20, z dostavljanjem na dom K 1'50; s pošto celoletno K 20'—, polletno K 10'—, četrletno K 5'—, mesečno K 1'70. — Za inozemstvo celoletno K 30'—, — Naročnina se pošilja upravnistvu. — Telefon številka 118.

DAN

NEODVIŠEN POLITIČEN DNEVNIK.

Posamezna številka 6 vinarjev.

Uredništvo in upravnistvo: Učiteljska Tiskarna, Franciškanska ulica št. 8. Dopisi se pošiljajo uredništvu. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo, rokopisi se ne vračajo. Za oglase se plača: petit vrsta 15 v, osmrtnice, poslana in zahvale vrsta 30 v. Pri večkratnem oglašanju po- pust. — Za odgovor je priložiti znamko. — Telefon številka 118.

Pismo iz Belgrada.

Belgrad, 15. (28.) dec. 1912.

Na vogalu Dušanove ulice kneginje Ljubice opazil sem trojico vojakov v turških uniformah in s srbskimi čepicami na glavi. Ker se mi je dozdevalo čudno, da srbski vojak, ker to so brezdvomno bili, nosi turško obleko, pristopil sem bližje in vprašal prvega vojaka po vzroku te nošnje. Odgovoril mi je, da so Turki zapustili v svojih skladiščih v Skoplju, v Bitolju in v Kumanovem več kot 100.000 vojaških uniform tako za moštvo kakor tudi za častnike. Ker pa srbski vojski primanjkuje obleke za zadnje pozive in da se obrne v prid vojni plen, razdelila je vojna uprava nekoliko oblek med one vojaške, ki niso dobili srbske uniforme. Tako nosijo tudi nekateri rezervni častniki in podčastniki turško obleko, ki je iz jako dobre snovi in se tudi srbskim bedram izborna prilaga.

Ako se pomisli v kakem ubožnem stanu — raztrgani, umazani in razdrapani, so bili turški vjetniki, ko jih je vjela srbska armada, moremo si misliti, kako izborni »šparmojstri« so bili Turki za Srbe, da so toliko tisoč popolnoma novih oblek hranili za srbsko vojsko.

Tudi iz takih takorekoč malenkostnih pojavov se more sklepati, da Turčija niti sanjala ni na tako strahovito poraz, kakoršnega je doživela, kljub temu, da se naslanja na prijateljstvo nekaterih tudi »nevtralnih« veselih, ki so sicer slabo — parirale udarec evropski Turčiji, pač pa so prizadevale zavezniškim balkanskim državam mnogo nepotrebne škode in napolnile ozračje Evrope z eksplozivno tvarino, ki potrebuje danes samo iskrico, da provzroči — katastrofo z nepreračunljivimi posledicami.

Srbska vlada je sklenila odklikovati 10.000 borilcev z zlato svetinjo in dvajset tisoč s srebrno svetinjo za hrabrost. Ker pa je število predlaganih veliko večje, bodo ostali prejeti svoja odklikovanja pozneje.

Včeraj popoldne je odšlo — pod močno eskorto — 160 turških vjetnikov v Zajčar. Vjetniki so videli jako dobre volje in izgledajo dobro. Šaljivo se med seboj in se smejejo radovedno, ki so jih ogledovali; tvoreč tako špalir do kolodvora.

Včeraj se je raznesel glas, da se je v Topčideru ustrelil neki častnik, pozneje pa se je ta govorica izkazala kot neresnična. Zanimivo je, kako je neka dama v kavarni razlagala in komentirala to »senzacijo«.

»E, malodušnost. Človek brez energije! Kdor zgubi pogum in vero v samega sebe, pač ni vreden, da živi. Samomorilca bi jaz nikoli ne objokovala. Naj pogine. Ako bi bilo njegovo stanje res tako obupno, bila mu je dana sedaj prilika, da umre kot

junak častno, na bojnem polju in ponosni bi bili njegovi znanci, prijatelji in sorodniki na njegovo smrt, sedaj pa se sramujejo samomorilca!«

Te dni sem imel priložnost videti najmanjšega srbskega bojevnika v popolni uniformi vojaka-pešaka, z bajonetom ob boku, s puško na rami, torbo črez pleča, čutaro za vodo in pločevinasto posodo za jed. Bilo je res lepo opazovati tega devetletnega fantička, ki je bil skoraj na vseh sedanjih srbskih bojiščih med grmečnim topov in v najhujšem klanju Spremljal je namreč svojega očeta, ki je zdravnik-polkovnik in pridno pomagal pri obvezovanju ranjencev itd. itd.

Položaj se presoja stalno zelo pesimistično, dasi si želi oni del časpisja, ki je izval s podlimi insinacijami in lažni današnjo krizo, vzpostaviti zopet normalne razmere. Vsled tega se skuša vplivati na merodajne faktorje v Srbiji, kakor tudi v Avstriji na zblizanje in ohranitev evropskega miru. Toda, prepozno je danes... Srbija nima pri tem niti najmanjše sence krivde. Vse obdolžitve so spuhtele v zrak. Vsled tega bo Srbija čim se končajo mirovna pogajanja trdovratno stala na stališču svojih zahtev, dasi je glede Albanije celotnoma na jasnem, prepričajoč večsilam usodo Albanije. Na podlagi mojih dosedanjih poizvedb iz kompetentnih in verodostojnih virov, se Srbija ne umakne iz Drača, dokler bo imele le enega oboroženega močja. Dasi je priznala avtonomijo Albanije in se na videz zadovoljuje z nevtralnimi pristaniščem, ostaja za Srbijo kot izhodna točka še vedno meja bodoče Albanije. To vprašanje je tako raztegljivo kot harmonika. Ako bi hoteli ustanoviti Albanijo po ozemlju, na katerem stanujejo albanske narodnosti, morala bi Srbija prepustiti velik del novosvobojenih krajev. Že iz teh dejstev se vidi, kako malo je nade v mir. Da so to moje trditve povsem opravičene, dokazuje tudi dejstvo, da je g. Stevan Gjorgjevič, kapitan parobrodarskega društva imenovan kot vrhovni pomorski poveljnik pristanišča v Draču. Te dni pa je tudi draško prebivalstvo poslalo udanostno izjavo srbskemu kralju.

Nocoj okrog 7. ure je došel v Belgrad glas, da je Rumunija proglasila splošno mobilizacijo.

Govora Poincareja in Kokovčeva sta dvorezna meča. Kdor hoče, jih smatra za hladilni balzam na žgoco rano, drugi pa vidijo v tem olje, s katerim se misli gasiti evropski — požar.

Slepi bodo videli, gluhi bodo slišali in nemi bodo govorili... takrat bo pa najbrže prepozno, ustaviti hudournik... Mars.

Slovenskemu Sokolstvu k letu 1913.

Leta 1913. bo 50 let, odkar je padlo sokolsko seme tudi v slovensko zemljo. Od tedaj se je razkošalo kakor svetopisemsko gorčično zrno v mnogočno drevo, čegar korenine so se razrastle na globoko in na daleč po naši lepi domovini. To drevo še ni doseglo svojega viška; višje in višje poganja boljbolj se debeli, dalje in dalje razteza svoje veje. V kratkem bo razširilo svoje mladike povsod tam, kjer stanuje naš narod. Da bi temu drevesu nikoli ne manjkalo rodovitne prsti, redilne mokrote in poživiljajoče ga toplote! Da bi ga nikdar ne zadušilo trnje in plevel! Kajti to drevo nosi slovenskemu narodu najobilnejše in najsočnejše sadove. Gorje nam, kadar se posušijo slovenski zemlji sokolsko drevo.

Slovenski narod je pravi prtljavec v primeri znarodi, ki so mu sosedje in to hudi, krivični in lakomni sosedje. Kos za kosom slovenske zemlje so že odrgali, pa še niso sili in ne bodo tako dolgo, da slovenski narod popolnoma razlaste. Prelepa je zemlja, ki jo je podedoval slovenski narod od svojih očetov. Ta le pota, ki takorekoč kliče nasprotnikom: »Polastite se me!« — in malomarnost slovenskega naroda sta krivi, da se krčijo njene meje bolj in bolj in da je povest naše domovine samo kako roj za rodom gine! Preteklost, da ta je bila naša, sedanjost je še komaj, bodočnost pa ne bo nič več. Kje je kralj Matjaž slovenskega naroda? Ako se ne vzbudi kmalu iz svojega pravljicega spanja, bo prepozno. Kdo pa je naš kralj Matjaž, ki nas bo rešil, da ne poginemo? To je edino Sokolstvo. Ako je komu Sokolstvo potrebno, je nam Slovencem. Tyrš pravi: »Narodi, čim manjši so, tem delavnejši morajo biti, da bi tudi ob skromnejšem svojem številu bili in ostali veljavni in važni člani človeštva in da morajo v vsem tem bolj paziti na zdrav razvoj in napredek svoj. Zakaj pri malih narodih se zastanek in skrnina lažje in hitreje razpasa po vsem telesu, a pri velikih narodih more dolgo trajati, predno bolezen pronikne vso snov in premaga zdrav življenje?«

Ali je kaj bolj resničnega kakor so te Tyrševse besede? Ako pa je tako, se je treba ravnati po tem. Kajti le tako je mogoče, da bo slovenski narod večer tako, kakor so večno veljavni sokolski temelji in sokolska načela, le tako je mogoče da bo naš narod neranljiv. Sokolstvo bo rešilno za nas samo tedaj, ako nam ne bo igrača, in ako ne bo polovičarstva v njem, ako se mu bomo popolnoma zapisali in ne krenili od pota, ki nam ga kaže, niti za las.

»Zavest, da sem maščeval vašo žrtev.«
Lojola je zamišljeno molčal in opazoval od strani mladeniča, čigar mirni obraz ni razodeval nikakega razburjenja.
»Odložite se naglo, gospod,« je opomnil Lantné.
»Odložil sem se že.«
»Torej?«
»Vaših zahtev ne izpolnim, in tudi ubili me ne boste.«
To reki je planil Lojola kakor mačka in naskočil Lantnéja. Njegov obraz se je bil izpremenil.
Črne oči so mu plamenele; besno rezanje mu je dvigalo kote ustnic in razkrivalo ostre, bele zobe.
»Umri!« je zarohnel, »umri, kakor pogine tvoj brezbožni učitelj!«
Istčasno je sunil proti Lantnéju z bodalom.
Toda mladi mož je odskočil. Klina je samo razparala rokav njegovega jopiča.
»Ah, podla duša!« je vzkliknil. »In jaz sem ti še prizanašal s smrtnim sunkom!«
Bliskoma je izdril rapir.
Lojola je zarjul od gneva, vrgel bodalo, ki mu zdaj ni moglo več koristiti, v kot, in potegnil meč.
Rezili sta se doteknili drugo drugega, in nasprotnika sta se pomerila s pogledom.
»Tako je prav, gospod!« je rekel Lantné. »Prej ste imeli človeški obraz... to je bila gotovo krinka...

Ni zadosti, da smo Sokoli samo po kroju morda samo nekaj dnuj v letu, samo takrat, kadar smo v letovadnici ali na sokolskih prireditvah. Vedno moramo hrepeneti po sokolskih načelih, nikdar ne smemo opesati, nikdar se zadovoljiti s tem, kar smo dosegli, ampak neprenehoma je treba kopneti po višjem, po popolnejšem in dovršenejšem! S hitrimi in prežnimi koraki moramo hiteti proti sokolskim ciljem, ki se jim moramo le približati, nikdar jih ne doseči, ker so predaleč, ker so večni. Tyrš pravi: »Kdor hoče malo, je kakor bi ne hoteli ničesar. Ne vlačiti se anupak v poietu dalje, pasti ali dospeti, vse ali nič!« Sokolstvo je namreč kakor vera. Kakor zahteva ta, da vse verjamemo, kar nam označuje in česar nas uči, in da ne zavrzemo nobene njene resnice, tako hoče tudi Sokolstvo. Sokolstvo je dalje kakor naša vera vesoljno. Kajti Sokolstvo kliče k sebi vse člane naroda, ne samo tega ali onega stanu. Kdor je vnet za sokolske vzore, je dobrodošel, naj bo reven ali bogat, izobražen ali neučten, priprost ali popolnejši. Če hoče narod, da mu bo mogoče tekmovali z drugimi, da se obrani nasprotnikov in da doseže svoj namen, se mora gibati v njem kakor kolesje v uri. Latinski pregovor pravi: omnis motus eo magis motus, quo maior motus. Časi in razmere so edrgale in ločile slovenski narod od drugih slovanskih narodov. Te jarke med njim in med njimi je treba premostiti s Sokolstvom, katero je povsod jednako. Tako se bomo Slovenci zopet zedinili z mnogim slovanskim deblom. Iz tega zedinjenja bomo zajemali novih močij za svojo rast in za svojo brambo. Vodnik poje: »Od nekdanj stanuje že tukaj moj rod!« Ako se bomo ravnali po sokolskih vzorih, bomo lahko rekli, da bo tudi večno tukaj stanoval. M. M.—k.

Iz »Slov. sokolskega koledarja« za leto 1913.

Londonske konference.

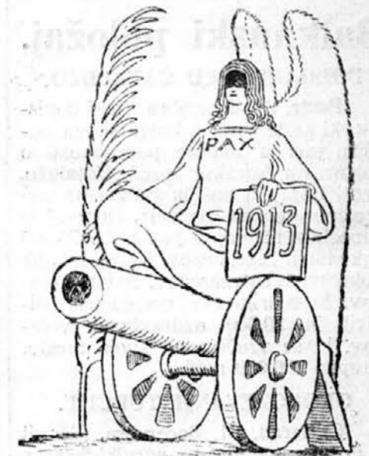
SRBSKA IZJAVA.

Belgrad, 1. januarja. Vlado in organ izjavlja, da je Srbija sicer privolila v sklep poslaniške reunije, vendar pa pod nobenim pogojem ni pripravljena privoliti v to, da bi bila Albanija na stroške Srbov povečana z ozemljem, katerega so si Srbi priborili s krvjo. Srbija se nikakor ne bo dala prisiliti k političnemu samomoru.

TEŽKOČE.

Dunaj, 1. januarja. »Sonn- und Montagszeitung« poroča sledeče o položaju: Četudi vlada v monarhiji veliko zadovoljstvo, ker se je evropska kriza znatno obrnila na bolje,

Angel miru

želi Evropi srečno novo leto.

vendar ne smemo pozabiti, da še niso vse težkoče odstranjene. Avstrija se hoče zlasti z vso odločnostjo zavzeti za rumunske kompenzacije.

PROBLEM ALBANSKE MEJE.

Belgrad, 1. januarja. Veliko senzacija vzbujajo neki apel srbskega vladnega lista na poslaniško konferenco glede albanske meje. List kategorično naglašja, da se mora na vsak način računati s srbskim stališčem, sicer bo evropski mir v veliki nevarnosti. Srbija je evropskemu miru na ljubo odstopila že 10.000 km² osvobjene ozemlja, vendar pa pod nobenim pogojem ne more dovoliti, da bi ozemlje, ki je po svoji zgodovini, kulturi in etnografičnih odnošjih čisto, pripadlo Albaniji zato, da bi postala sposobna za življenje. To ne bi pomenilo ničesar drugega, kakor da bi bili ravnokar iz sužnosti rešeni Srbi zopet na milost in nemilost izročeni divjim Albancem.

BOLGARSKA GROZI Z OSVOJIT- GRADA.

1. januarja. V zadnjem času je Bolgarska odposlala proti Cataldži tako velikanske zaloge ovsa, moke, sena in konj, da je morala nadaljne transporte ustaviti. Zdravstveni in moralni položaj bolgarske armade je izvrsten. Kljub temu, da želi narod mir, vendar so vojaški in poslanski krogi samozavestnejši kot poprej in govore o osvojitvi Carigrada kot končnem poglavju zgodovine evropske Turčije.

VOJNA SE BO NADALJEVALA.

Dunaj, 1. januarja. Vse kaže, da niti Turki niti balkanski delegati ne bodo hoteli ničesar popustiti od svojih zahtev. Ni izključeno, da bodo balkanski delegati Turčiji stavili že tekem današnjega dne ultimatum.

LISTEK

M. ZEVAKO:

V senci jezuita.

(Dalje.)

»Moram vas prekiniti!« je vzkliknil menih. »Nobenega sovraštva ne čutim do gospoda Doleta...«
»Gospod, šala ima svoje meje, in vi postajate že ostudni...« Toda recimo, makar da ne čutite sovraštva do mojega nesrečnega učitelja. Oh, saj vem, kak izgovor imate pripravljen... Vi porečete, da vas vodi samo korist cerkve in vere, in da zebna čuvstva ne pridejo v poštev. Recimo torej, da ne sovražite Doleta, a ga hočete vendar umoriti... No, gospod, tudi jaz vas ne sovražim, a ljubim Doleta. In zato vam hočem zabraniti, da ga umorite...«
»In kako hočete to storiti?«
»Tako, da vam stavim pošteno ponudbo.«
»Oglejmo si to ponudbo.«
»Podpišite ukaz, da naj izpuste Doleta...«
»Ali menite, da bo zadoščal moj podpis?«
»Vem, da ne, gospod. Toda če izjavite pismeno, da ste zakrivali podel zločin, s tem, da ste navedli brata Tiboja in Ljubena...«
Zdaj je Lojola res vztrepetal in osupnil.
»Da sta nesla v Doletovo delav-

nico knjige,« je nadaljeval Lantné, »zaradi katerih ste potem obtožili ubogega Doleta, da jih je sam natisnil... ako pošteno priznate ta svoj zločin, ako dodate, da se kesate te brezmejne podlosti in da prosite kralja francoskega, naj izpusti Doleta, poštenjaka in nedolžnega, če je bil sploh kdaj kak človek pošten in nedolžen na svetu, ako storite to, gospod, je gotovo, da zasije svoboda mojemu učitelju.«
Lojola je gledal mrklo in molčal nekaj trenutkov.
»Ali so to vse vaše želje?« je vprašal naposled počasi. »Če je to vse, se morda uklonim vašim prošnjam... Saj vidite, mladi mož, da sem ves ganjen nad vašo ljubeznijo do Doleta in do njegove hčere...«
»Ne, gospod, to še ni vse,« je dejal mladi mož pokojno, »kajti vi ste zmožni podpisati papir, nato pa, kakor hitro bi vam jaz obrnil hrbet, bi stekli k velikemu profosu in ga obvestili. Morali bi se torej izjaviti pripravljene, da me spremite do kočje, ki naju čaka na nabrežju Oloriet. Sedli bi mirno v to kočijo, in par mojih prijateljev bi vas spremlilo v hišo, kjer bi čakali nekaj dni, to je dokler ne bi bil Dolet prost in tako daleč iz Pariza, da bi mogel brez skrbi doseči najbližjo mejo...«
»Kaj pa, če ne storim ničesar, kar zahtevate?«
»Potem, gospod, vas bom primoran ubiti.«
»Kaj pridobite s tem?«

»Zdaj ste podobni tigru, in to vam pristojno čudovito...«
Lojola je napadel z nepopisno besnostjo...
Bil je hud borilec.
Trebja je omeniti, da je kljub svojemu vstopu v meniški red še vedno porabil par ur na dan za borilne vaje, da si je ohranil roko gibčno.
Žvenket mečev je trajal deset minut.
Lantné, zvest taktiki, ki mu je bila že večkrat pripomogla do uspeha, je pustil nasprotnika, da se utrdi; v ta namen mu je od časa do časa zabrusil tudi kako pikro besedo.
Zdajci pa je videl, da začenja Lojola slabiti.
Zapestje mu je drevenelo.
Zdaj je bil on na vrsti, da naskoči.
Napel je s svojo običajno hladnokrvnostjo in obsul nasprotnika s celo vrsto strahovitih sunkov. Lojola se je rešil samo z naglim umikanjem.
Naslednji hip ga je našel v kotu, naslonjenega s hrbtom ob zid.
Lantné ga je ukani z dvojno finto in izpadel nato z bliskovitim sunkom.
Rezilo je predrlo menihovo ramo s tolikšno silo, da je šlo skoz in skoz ter se zlomilo ob zidu.
Par hipov je stal Lojola še po koncu, stiskaje v roki krčevito ročnik svojega meča.

Odprl je usta, kakor da hoče govoriti.
Zdajci pa je izpustil meč, zakrillil z rokami po zraku in se zgrudil kakor mrtev...
Lantné je obrisal krvavo rezilo svojega zlomljenega meča.
Bil je tako miren, kakor da se sploh ne zaveda strašne drame, ki jo je bil igral.
Le bled je bil nekoliko, ko je pogledal Lojola.
»Zdi se mi, da ne bo škodil nikomur več,« je zamrmral sam pri sebi.
Pokleknil je k Lojoli, odpel mu usnjati oklep in jopič ter razgalil rano.
Rezilo ga je bilo zadelo naq oklepom in predrlo ramo od prsne do hrbtne strani. Rana je bila strašna dasi je komaj krvavela.
Lantné je z roko poiskal srce.
Utrpalo je sila počasi in slabotno.
»Še je živ!« je mislil sam pri sebi.
In zamislil se je za trenutek... Silno ga je mikalo, da bi ubil ranjenca z bodalom do kraja. Dobro minuto je stiskal orožje v skrčeni roki... Nato pa ga je vteknil rahlo v nožnico.
»Ne,« je dejal skoraj na glas, »te presega moje moči...«
Obotavljal se je še par trenutkov.
(Dalje.)

Govoril krogi hujškajo Turke, naj nikar ne odnehajo, ampak raje nadaljuje vojno.

RUSIJA IN BOLGARSKA.

Petrograd, 1. januarja. Rusija energično podpira bolgarsko zahtevo, da mora Turčija odstopiti Dri-nopolje. Ruski veleposlanik grof Benckendorff je že dobil tozadevne instrukcije. Rusija nikakor neče dopustiti, da bi se vojna nadaljevala, obenem pa se tudi z vso energijo brani, da bi se razpravljalo o armegskem vprašanju, ki bi za slučaj, ako bi se vojna nadaljevala, postalo akutno.

Balkanski položaj.

BOLGARI PRED ČATALDŽO.

Pariz, 31. decembra. Neki dopisnik, ki se je vrnil z bolgarskega bojišča, podaja sledeče podrobnosti o bolgarskih korakih pred Čataldžo. Proti Čataldži pošilja Bolgarska neprestano močna ojačenja. Dosedaj je odposlala na vojno pozorišče 75.000 naknadnih rezervistov, 55.000 mladih vojakov dveh razredov, 50.000 vojakov, ki tvorijo dve macedonski diviziji in 20.000 ozdravljenih vojakov, ki se vračajo na svoje mesto. Skupno 200.000 mož.

OBOROŽEVANJE TURČIJE.

Carigrad, 31. decembra. Včeraj je došlo v Carigrad s parniki 5000, z anatolske železnice 8000 mož, v Ska-der 6000, v Ismid 15.000; v Konijo 30.000 mož. Mornariški urad je naročil v Nemčiji velike zaloge municije. Dve turški vojni ladiji, ki sta bili v boju pokvarjeni, bosta kmalu popravljene. Ostali del turškega brodogradnje je dobil ukaz, da se mora umakniti v Čekmedže in podpirati ofenzivo turške armade. Z ofenzivo bi Turki v slučaju nadaljevanja vojne začeli pri Ganachovi. Vojni minister je s šefom generalnega štaba odpotoval v Hademkvi. Enver-bej je imenovan štabnim šefom četrtega armadnega zbora pri Čataldži, vendar pa se brani prevzeti to mesto.

RUMUNSKA ZAHTEVE.

Dunaj, 1. januarja. Bolgarska je že dobila obvestilo o rumunskih zahtevah. Gre tu za odstopitev ozemlja 3000 kvadratnih kilometrov in za varstvo narodnih pravic Kucovlahov.

Dunaj, 1. januarja. O rumunskih kompenzacijah se poročajo sledeče podrobnosti: Rumunija zahteva najmanj podgorovje, ki obvlada Sili-strijo do Kavarna. To predgorovje preobvlada celo situacijo v strateškem oziru in Rumunski bi v slučaju, če dobi to ozemlje, odstopila od Sili-strije. Dalje zahteva Rumunska koncesije vojaške narave, kakor nacionalne garancije za Kucovlahe. Splošno se domneva, da bo Bolgarska privolila v rumunske zahteve, če pa ne, se bo kriza znatno poslabšala in ni izključeno, če pride celo do vojne.

Köln, 31. decembra. »Kölnische Zeitung« poroča: Bolgarska vlada je obvestila Rumunsko, da ima dr. Danev polnočje, pogajati se z londonskim rumunskim poslanikom glede rumunskih kompenzacij. Rumunski poslanik se bo tozadevno že v sredo ali četrtek sestal z dr. Danevom, ker Rumunska zahteva, da se ta vprašanja kolikor mogoče hitro rešijo.

ALBANIJA.

Dunaj, 31. decembra. Iz dobro informiranih italijanskih krogov se poroča, da so vse vesti o namera-

vani italijanski intervenciji v Albanijo izmišljene. O tem se sedaj, dokler balkanska vojna ni končana, sploh ne more govoriti. Kaj se bo zgodilo potem, ako se Srbija ne bo hotela umakniti z Drača, se bo videlo pozneje. Na vsak način pa se lahko računa z možnostjo, da pride do odločnih korakov proti Srbiji. Kar se tiče avtonomije Albanije, je ta tako v interesu Italije kakor Avstrije.

Slovenska zemlja.

Z dežele.

Dopisnik 57. št. »Dneva«, v članku »Ura je polnoči«, je govoril popolnoma vsem treznomislčim iz srca v srce. Lepe in vsega zanimanja vredne so besede, ki se glase približno: »Stariši, ako že imate svoje otroke na učiteljskih, sicer ne jemljite jim tega veselja, vendar pa jih ne boste na nobeden način pustili v stan zasmehovanja, izpostavljanja, psovavanja in zasramovanja od strani gotovih brezsrčnežev, poseben pa za učiteljstvo v pretučni kranjski domovini — v paradižu gospodovih hlapcev.« Tudi prav gotovo jih ne boste obsodili v dosmrtno hiralnico z enakim činom, s čimer bi pokazali da nimate ljubezni do svoje krvi. Spoštovanje in njih ljubezen bi se polagoma ohlajala do ničle in to tudi opravičeno.

In glejte, vse te žalostne posledice bi občutili vi in vaša kri prav bridko, medtem ko bi se »prvoborniki« šolstva na vaš račun poštono smejali in si meli z zadovoljstvom roke. Zakaj jih silite v hiralnico in v — smrt! Kaj manjka drugih poklicev po dovršeni maturi, kjer bi si toliko prislužili, da bi lahko stanu primerno živeli? Učiteljstvo pri sedanjih plačah sploh ne more, in ne samo to, ampak odkrito povedano stradati mora. Sploh ni slabše plačanega stanu kakor ravno je učiteljski. To trditve naj vsaj deloma podpre s sledečim: Branil sem sinu vstopiti v učiteljski stan. Prigovarjal sem mu, naj se raje — če ne že kaj drugega — posveti rokodelstvu, torej naj vstopi v mojo delavnico, kjer bi mi dosti pripomogel s svojo do takratno izobrazbo. A on je imel izredno veselje do šolstva in zato mu končno nisem branil. Od začetka je opravljal svoje narodno pionirsko delo za borih 66 K 66 v. Sedaj pa po desetih trudopolnih letih je prijadal že do »lepe« plače — 100 K, kar pa sam zaslužim v delavnici v enem tednu. Zraven tega pa se mora računati, da njegovo študiranje me je stalo okrog 4000 K in še vedno ga moram zalagati, da ne pogine kot pes za plotom. Tako je in ni drugače! Večkrat mu sedaj očitam, zakaj me ni ubogal tedaj po dovršenih študijah, ko bi bil zdaj lahko gospod v svojem stanu, medtem ko je sedaj pravi berač z belim, včasili precej pomazanim komatom pod brado in pa od vsih odvisen. Kar marsikoga omami, da vstopi v učiteljski stan, je to, da dobi učiteljski takoj pri vstopu v službo onih borih 66 K 66 v, s katerimi si maši za silo in z vso napornostjo usta, da mu ne uide duša. Drugod pa mora praktirati nekaj časa brezplačno. Toda kmalu se tak zapeljani nevednež iztrezne in sprevidi, da je v dosmrtni, umetno napravljene hiralnici... Svoje mlade

dni mora zakopati v kaki zaduhli, vlažni in smrdljivi sobi, kjer je nakopičeno do 150 otrok in kjer se največkrat pobratita z dobro človeško »prijateljico« — jetiko, katera pa ga končno reši iz učiteljske muke s tem, da mu pokaže kar najkrajšo pot — brez življenjskih ovinkov — v grob.

In vi, ki stojite na pragu tega, sicer eminentnega žalostnega do konca stanu, obrnite se pravčasno hrbet skrajno zasmehovanemu stanu in poprimite se česa drugega, s čimer se boste lahko poštono preživljali. Saj za pridnega in delažljivega človeka je povsodi dosti in do-brega kruha, kamor se pač obrne. Sicer pa tudi stan sam na sebi je zelo težaven. Prav gotovo ne cvete ravno pri učiteljstvu vsak dan rožica, posebno v sedanjem času, ko vse ruva in suva proti šolstvu.

Z Goriškega.

(»Trgovska obrtna zadruga«.) Pisalo se je že v javnosti marsikaj glede »Trgovske obrtne zadruge«, glede njenega položaja v gmotnem oziru. Sklicevali so se shodi, kako preprečiti katastrofo. Povdarjalo se je marsikaj, da se zavod spravi v pravi tir.

Vendar se ni še povedalo gole resnice, da ako razpade »Trgovska obrtna zadruga« imajo vsi člani, ki so se sramotno umaknili, na vesti bog ve kolikilo družinskih nesreč. Se je li pomislilo, da so večina goriški obrtniki in trgovci, ako zadruga razpade na cesti. Se je li pojasnilo položaj starih rodbin, obup družinskih očetov, ki vidijo, kako propada njih družina. In kdo bo kriv vseh teh nesreč. Li ne oni, ki so se sramotno umaknili, ker so se bali da ne izgube borih 300 K. Ali so se vglobili v položaj, da je spoštovan in ugleden mož čez noč uničen, da si je poštona slovenska duša. Da, slovenska duša, ker vsi ti, ki bodo prizadeti, so naši bratje. Njih sirote so naše sirote, za katere smo dolžni po svoji vesti skrbeti. Ali se je onim, ki niso priskočili na pomoč na klic likvidacijskega odbora, dozdevalo, da je njih sveta dolžnost, pomagati onim uglednim možem, ki bi radi rešili Zadrugo, ter so se žrtvovali, da preprečijo polom in odvrnejo sramoto od slovenske strani. Da, sramota! Čitali bi vsi oni, ki so se odtegnili in poskrili, članek v tržaškem »Piccolu« s kako slastjo je pograbil vest, da Zadruga propade. Kako je slikal naše slovensko gospodarstvo, kako se je naslajal ob nedeji, da Zadruga propade z ogromnimi izgubami. Slovenci, kateri so nabrali v teku dveh mesecev 100.000 kron za brate na Balkanu, reci stotisoč kron, naj bi zapustili domače rojake. Ne, do tega ne sme priti. Člani in nečlani združite se ter rešite Zadrugo. Posamezniki bi z malimi žrtvami olajšali odboru težko nalogo, ter bi rešili pred svetom našo čast. Te dni sva se pogovarjala z gospodom iz Goriškega. Rekel mi je: Hudika, saj vendar ima Zadruga veliko premoženja. Kamorkoli se obrne je premoženje Zadruga. Ako se vpraša: Čegava je ta hiša? Čegava je to poslopje? Čegava je ta naprava, je odgovor: »Trgovske obrtne zadruge«. Skoraj najlepše hiše v Gorici so last »Zadruge«. Kaj pa premoženje naloženo pri trgovcih in obrtnikih. To je ogromen kapital. — Tako gospod iz Gorice! Ako bi se združili ne samo da bi rešili Zadrugo, pač pa bi bilo odboru olajšano delo in kapital dobro naložen, ker Zadruga ima tudi kapitale, kateri — ako se jih polagoma iztirja, bi spravili Zadrugo do

boljšega ugleda in bi imeli zavešč, da smo naredili svojo dolžnost. Na noge toraj člani in nečlani, hitra pomoč je najkoristnejša. Se nekaj: Likvidacijski odbor ne zahteva takoj denarja, lahko se plačuje polagoma v teku dveh let v mesečnih obrokih. To bi pač zmogel skoraj vsakdo. Odbor mu pošlje »izjavo« in na izjavi se zaveže, da bode plačeval, kolikor mu njegove razmere dopuščajo. Odbor nikogar ne prijema za vrat, pač pa samo prosi, da se mu olajša delo, ter reši čast Zadruga. Dolžnost naša je, da pomagamo.

Jaromir.

Dnevni pregled.

— Kregar in Stefe sta odjedla ljubljanskemu učiteljstvu 6000 K. Občinski svet ljubljanski je sklenil dati z ozirom na nezno draginjo in slabo plačo, ki jo prejema učiteljstvo od dežele, da se določi 6000 K kot draginjska doklada mestnemu učiteljstvu. Proti temu sta se pa pritožila klerikalna občinska svetovalca pasar Kregar in gobcevec Stefe na deželni odbor. In kranjski deželni odbor je pritril njih pritožbi, tako da sedaj mestno učiteljstvo ne bo dobilo draginjske doklade. Ta najnovejši čin klerikalcev skoro ne moremo drugače kvalificirati kot navadno falotstvo. Še cigan ni toliko škodoželen, da bi odjedel komu zaslužen plačilo, če sam nima prav nikake koristi pri tem.

Ljubljanska protestanta. Kregar in Stefe gotovo sama ne vesta, počemu sta pravzaprav protestirala zoper učiteljstvo. Gola zavist, ki je že sama po sebi samogojnost, ju je prignala do tega. Sedaj imamo že kranjski protestantski trifolij klerikalne stranke, to je idrijski Oswald in ljubljanska Stefe in Kregar. Pa naj klerikalna stranka, s takimi elementi še ke-daj trdi, da je prijateljica učiteljstva.

— Kaj bi bilo če bi kdo protestiral zoper duhovništvo, ki ga država plačuje, dasi nima do tega nikakih dolžnosti. Kak vrišč bi nastal po vsej državi. In pri nas? Dežela niti toliko ne plača svojih deželnih uradnikov, da je vsaj plačano njih delo. In ta dežela, ta deželni odbor si upa potem ovreči dobro voljo občanom, ki hočejo popraviti krivico, ki jo napravila dežela. Zoper tako postopanje deželnega odbora je potrebno, da ljubljanski občinski svet protestira na višje mesto in razjasni tudi na višje mesto brezstridno postopanje deželnega odbora.

Iz Kranja se nam poroča: Kako je to? Niti jaz in veliko število mi znanih kolegov obrtnikov ni dobilo glasovnic za volitev v delavsko zavodništvo proti nezgodam v Trst! Kako naj potem zmagamo?

Lepa reč, primerna naši znani splošni kulturi. Vladni komisar za Karlovac je razpustil srbsko sokolsko društvo v Karlovcu, ker je baje imelo zveze z enakimi društvi izven naše mcarhije. V znamenju avstrijske kulture.

»Kulturni« Turki. Gladstone, veliki angleški državnik, se je izjavil, da so Turki na Balkanu pobili več ljudi, kakor jih je sploh kdaj bilo. V zadnjih petdesetih letih, ko je kultura po celem svetu tako silno napredovala, ko so postale celo vojske bolj človeške, Balkan v teh zadnjih letih ni videl napredka, pač pa skozi in skozi krvavo klanje. Bolgarsa država je bila prizorišče krvavega vsakdanjega klanja. Najbolj grozno klanje se je vršilo v mesecu maju leta 1876., ko so Turki požgali 65 mest in vasi, poklali v nekaj

dneh 15.000 mož in otrok in odpe-ljali 10.000 bolgarskih žensk v sramotno, nečloveško sužnjost, da so služile za pohoto in razuzdanost nestrannim Turkom, priklatenim Mon-golcem, naša, slovanska telesa slovanskih žen in deklet! — Osem let poprej so Turki zapustili krvavo sled po celi Srbiji in Rumuniji. Klali so kar na debelo, odpe-ljali lepše ženske in počenjali grozovitosti, da se vam morajo ježiti lasje. — Leta 1860 so morili kristijane po celi azijski Turčiji in sicer kar na debelo. 12.000 so jih poklali v Damasku in v okolici v dveh dneh. Dve leti poprej so Turki poklali vse moške kristijane v Jedi, dečke in deklice so pa odpe-ljali v svoje hareme. Leta 1894 so Turki napadli kristijanske Ar-mence, požgali cele vasi; svoja gro-zodejstva so ponovili leta 1904, ko so poklali 9000 Armcencev v eni sami noči. Od leta 1876. je bilo več kakor 50.000 Armcencev poklanih od Tur-kov. Še leta 1896 je bilo na ulicah carigradskih poklanih nad 7000 kristi-ijanov. Samo v petih letih so Turki odpe-ljali 60.000 armenških in arnavt-skih deklic v svoje hareme za po-željive namene. — 14. aprila 1909, torej komaj pred tremi leti, so bile žrtve turkov kristijani v Adani, Mersini Tarsusu. V treh dneh so pobili Turki 45.000 Armcencev, Grkov in Sircev, njih hiše požgali, njih premoženje po-kradli, njih žene in hčere pa odpe-ljali v sužnjost. — Meseca junija 1911 je bežalo število albanskih žen in otrok iz svojih domov. Ujel jih je oddelek turške vojske. Surovi mesarji so žen-ske in otroke pobili, ko so jih še po-prej onečastili. — Neki angleški čast-nik je pisal svoji vladi o neki lepi 16letni albanski deklici, katero je oskrnilo 32 turških mesarjev, po-tem so jo na razsekali na kose. Ve-čina poročil, ki so jih pošiljali za-stopniki evropskih velesil svojim vla-dam, je tako grozna, da se niti tiskati ne more. — Najnovejše klanje od tur-ske strani se je priredilo komaj pred dobrimi dvema meseci, 9. septembra 1912, ko so Kurdi napadli dve armen-ski vasi, pobili dve tretjini prebival-cev. Kurdi imajo policijsko nadzor-stvo nad Armceni. — Turško klanje v Evropi se je pričelo leta 1356. Turki so pridli s svojo mongolsko kulturo v Evropo in klali po Evropi cela stoletja. Slovenci in Hrvti to dobro vedo iz svoje zgodovine. Isti dan, ko so Turki vzeli Carigrad, so poklali nad 100.000 kristijanov, udri-li v samostane in pred altariji oskrnje-vali redovnice. Nad 50.000 deklic so odpe-ljali en dan v azijsko Turčijo. In tako se je godilo leto za letom. Turci danes še vedno isti človeš-ki mesar, kakor je bil ob svojem prihodu. Povzročil je, da je zaoast jugoslovanski rod, in najsrčnejša želja vsakega Jugoslavana mora biti, da se čimprej posreči Turku zaviti vrat in ga za vedno pregnati iz Ev-rope. Slovanske reke imajo toliko vode, kot je Turku povzročil prelitijslovenske krvi! — In za tako »kulturne« Turke se potegujejo »kulturni« Nemci.

Velika nesreča pri drsanju. Včeraj se drsalo v Judenburgu na zamrzli Muri več dečkov, med njimi tudi 14letni gimnazijec Maks Kačnik, gostilničarjev sin Franc Princič, Karol Habermann in Henrik Rampič. Vsled tenkega ledu so se udri in vsi štirje potopili.

Umor. V obližju Kaplinga na Gorenje Avstrijskem so naši pretekli petek hlapi truplo dvanajstletnega Franca Eichingerja, posestnikovega sina iz Stockerberga. Eichinger je hotel prebiti božične praznike na očetovskem domu. 21. decembra je

M. ARCIBAŠEV:

Upor.

(Dalje.)

Vse tri ženske so jo bistro pogledale od nog do glave, in rumeni klami se je obraz nenadoma spenil v zgražajočem se čuvstvu. Po njenem mnenju je bilo to zaničevanje do tega, kar je bila storila Saša s svojim telesom, a v resnici je bilo to nejasno, instinktivno čuvstvo zavisti grle-ga, ostarelega telesa, ki ni bilo nikomur več potrebno, do mladega, lepega, ki si ga je pozelel vsakdo. Saša je stala z noter upognjenimi koleni in je povesila oči. Nekaj ponižujočega je bilo zanjo v tem, da je bila ona naga, med tem ko so bile vse oblečene, in v tem, da je bilo njej hladno, dočim je bilo vsem drugim toplo. Kolena so jej drgetala in po celem telesu jo je semintja spreletel lahen, lahen drget in narahlo je vztrepetala nežna, belo-rožnata koža. Rumena dama se je obotavljala nalašč, sama ni vedela zakaj, razko-pavaje po perilu. Saša se je trudila, da se ne bi vzrla naokrog in je stala nepremično ter si ni upala pokriti se z rokami.

»Da bi šlo vendar hitreje...« je mislila, »kaj le dela tam... nerodno je... in hladno se mi zdi...«

»Prosim, hitreje,« je poprosila zopet z istim proseče-mehkim in bo-

ječim glasom.

In zopet je bilo nadzornici v zadovoljstvo, da se je naredila, kakor da ne sliši.

Saša je obmolknila in zdelo se ji je, da se je nekaj tesnobe, težkega in nedoumnega dvignilo s tal in napolnilo vso sobo ter odmaknilo vse od nje.

»To je vaša obleka,« je rekla dama in z radostjo vrgla Saši ravno tako siromašno modrikasto obleko, kakršno je Saša že preje videla na koridoru.

»A... perilo?« je s trudom spravila Saša iz sebe in vsa zardela.

Prišlo ji je v misli, da se morja tukaj perilo niti ne dobi.

»A, da... vzemite, tu...«

Perilo je bilo grobo in slabo, povsem ne tako, kakršno je bila navajena nositi Saša.

»Hitreje, vi!« je zaukazala ru-mena dama.

Saša se je zopet žurno oblekla v obleko, ki se ji ni prilegala. Bilo ji je nerodno v nji in sramovala se je je, in tedaj se je za hip pojavila v njej misel:

»In čemu vse to?...«

A takoj se je spomnila, da ona že nima več pravice želeti si, da bi bila lepo in dobro oblečena, in je šla tiho kamor so jo vedli, spodtikaje se pri vsakem koraku ob predolgo krilo.

Zopet sta šli skozi koridor in prišli v visoko sobo, ki je spominjala na bolnišnico.

»Tu je vaša postelja in tu boste imeli svoje stvari. Pozneje se vam bo povedalo, kaj vam je treba delati in kdaj je obed, čaj in vse... tam...«

Rumena dama je odšla ven.

Saša je sedla na kraj svoje postelje, začutila skozi tenko snov svo-jeja krila trdo in bodeče suknjo ode-je in je začela plašno, postrani raz-gledovati sobo.

Ozke, železne postelje so stale ravnotako, kakor v bolnišnici, le de-ščic z napisni ni bilo, a Saši se je zdelo spočetka, da so tudi deščice. Zraven vsake postelje je stala majhna omara, ki je služila očividno obenem tudi za stol, ter lesena pručica, pobarvana na debelo z zeleno barvo. V sobi je bilo še pet žensk, katere so se zdele spočetka Saši medsebojno v obraz čisto jednake.

No, pozneje jih je razločevala. Vštric, na sosedni postelji, je sedela debela, kozava ženska in čmerikavo pogledovala na Sašo; vmes je počasi in leno razpletala umazane trakove svoje oglavnice.

»Kako ti je pa ime?« je vpraša-la z debelim glasom, ko so se njene oči srečale s Sašinimi.

»Aleksandra... Saša...« je od-vrnila Saša, in njo samo je iznenadil boječ ton lastnega glasu.

»Tako... Aleksandra! je pono-vila po kratkem molku, brezbržno, kozava in se popraskala po debelem, velem trebuhu.

»Kaj nimaš priimka«, je zagodr-njala naenkrat srdito. »Trapa!«

In obrnila je Saši hrbet in pričela iskati bolhe po srajci.

Saša je pogledala začudeno na-njo in molčala.

Druga ženska, zelo suhotna in majhna blodinka z okroglim trebu-hom in ozkim obrazom, se je ogla-sila:

»Nikar je ne poslušajte... ta zmirom psuje... Pri nas se nam-reč kliče po priimkih.«

»Kozodojeva je moj priimek«, je boječe, hlastno rekla Saša.

Blondinka z velikim trebuhom je takoj vstala in se predsedla na Sašino postelj.

»Vi ste od komitetskih, draga?« je vprašala prijazno

»Jaz...« je zajecala Saša in ni mogla razumeti vprašanja.

»Koliko let imate?«

»Da... dvaindvajset«, je s te-žavo odgovorila Saša.

»Najbrž po svoji volji?«

»Sama«, je odgovorila Saša in sram je je postalo, ker si na noben način ni mogla dati odgovora ta trenutek, jeli to slabo ali dobro.

»A zakaj?« je vprašala blondin-ka radovedno.

»No... tako,« je odgovorila Sa-ša neodločno.

»Pusti jo vendar!« je spregovo-rila tretja ženska, in njen glas je bil tako preprost, prijazen in mehak, da je Sašo takoj nekaj potegnilo k njej.

No, mala, brhka ženska ji je sa-mo veselo pokimala z glavo in je od-šla ven.

II.

Počasi ko so ugasnili luč in se je Saša zvila v klopčič pod mrzlo, trdo odejo, je šlo vse zopet mimo njenih oči, kar jo je privedlo v zave-tišče. Živo so se risali ti spomini v njeni zavesti, kakor v fotografiji; in še svetlejšje, velike svetlejšje in lepše kakor se je pa zgodilo...

Takrat je sedela Saša pri oknu in strmela na moko ulico, po kateri so hodili premočeni ljudje; njih po-stavu so odsevale na mokrem kame-nju kot zverženi, trepetajoči madeži. Saša je gledala na ulico in pusto ji je bilo in dolgočasno.

Odnokod, iz teme nekje, se je priplazila suhotna mačka in rep molel od nje kakor palčica.

Daleč tam nekje za šipami se je čulo kakor val se dvigajoče in zopet pojemajoče šumenje neznanega, mo-gočnega življenja, a tukaj je bilo tiho in pusto, samo mačka je zamijavkala parkrat, Bog vedi o čem, in pleskar-ji, ki so snažili tla, so topotali po pol-temni dvorani z nogami.

zapustil železnično postajo Gunkirchen in je bil na potu proti domu umorjen. Morilec mu je vzel srebrno uro z verižico in pet kron denarja. Na sumu umora je neki hlapec iz obližja Stockerberga.

Trikratni samomor. Na Dunaju se je te dni zastrupilo s cijankalijem trije mladi fantovi v neki kavarni. Samomorilci so: 17letni litograf Jožef Deitig, strugarski pomočnik Ivan Tuma in pomožni delavec Alojzij Weigl. Vzrok samomora je sicer doslej še neznan, vendar se menda gre tu za sentimentalno ljubimsko razmerje.

Gledališko društvo na Jesenicah. V nedeljo popoldne 5. prosinca ob 3. uri se igra v dvorani pri »Jeleni« na Savi 3dejski sanjarski igrokaz »Morilec«, ki ga je za slovenski oder priredil društ. tajnik, ker zahteva igra precej razumevanja občinstva, zato se apelira posebno na izobražence. Konča se že ob 5. popoldne, da je vnanjim udeležencem omogočeno vrniti se že s šestimi vlakci. Pri predstavi sodeluje I. delavski orkester, ki bo služil tudi med pavzami v razvedrilo. Ker se igra »Morilec« prvič na slovenskem odru se pričakuje obilne udeležbe.

V Kanalu na Goriškem priredi tamošnje »Lovsko društvo« zaključni lovski ples dne 18. prosinca; zvečer ob 8. uri je začetek; vrši se v hotelu pri »Zlatem Levu«. Predpriprave kar najbolje kažejo, da bo res nekaj eminenčnega. Komite si zelo prizadeva, da bi zamogel sijajno zaključiti sedanjost lovsko dobo. Za godbo se je najbolje priskrbelo in bo svirala vojaška godba iz Tolmina.

Nasilni krojači. Okrog 100.000 krojačev in šivlj., ki stavljujejo v Newem Jorku, je napadlo te dni več trgovin in jih hotelo razbiti. Policija pa je to preprečila in nasilne delavce razgnala.

Vojak v samostanu. Te dni se je priplazil v nuuski samostan v Tečinu neki vojak domobranskega polka in se tam skrtil. Vendar so ptička kmalu iztaknili in ga izročili vojaškemu sodišču.

Parnik se potopil. Iz Kopenhagna se poroča, da se je angleški ribiški parnik »Romeo« vsled silnega viharja na morju potopil. 30 mož, ki so bili na parniku, se je potopilo.

Nesreča pri stavbi predora. Pri stavbi predora v Hanensteinu se je utrgal velik kos skale in ubil na mestu tri delavce.

Casniška drama. V Bridahu v Alžiru se je odigrala te dni grozna drama ljubosumnosti. Vojaški zdravnik dr. Battu je zvedel iz anonimnega pisma, da ima njegova žena tajno razmerje s poročnikom Garetom od I. afriškega lovskega polka. V tork zvečer je presenetil doktor Battu ljubimca v poročnikovem stanovanju. Ker je videl, da je resnica, kar mu je pisala neznan oseba, se je tako razburil, da je vzel iz žepa samokres in ustrelil najprej zapeljivca svoje žene in nato njo samo, ki je hotela pobegniti. Doktor Battu se je nato sam javil vojaškim uradom.

Nesreča na morju. Danski parnik »Volkmere« se je te dni v morju razbil ob skalo. 15 mož posadke, ki je bila na ladiji, je utonilo. Kapitana in enega mornarja so potegnili v obližju Capa Lizarda popolnoma brez moči iz morja.

Krvav čin blaznika. Delavca Franca Schmidta, ki je nekoliko slaboumen in ki je doma iz Alzacije, je hotel te dni odpeljati njegov brat v norišnico. Medtem ko je brat slaboumeža sedel s svojo ženo in nečakinjo pri kosilu, je planil Schmidt v

Saša je gledala na sestradane pleskarje in napeto poslušala daljno šumenje za oknom, in zdelo se ji je, da je med pleskarji in tem življenjem tam zunaj nekaj skupnega, a ona ne bo tega spoznala nikoli.

Pleskarji — so odšli, in trpki, neprijetni duh po mastiki in potu, kate-rega so pustili za seboj, se je razgubil polagoma. Zopet je mačka zamijavala o nečem.

Saša je bojazljivo ogledovala to pusto, mračno dvorano, z mrljim, nepotrebnim pohištvom in klavirjem, ki je bil podoben rakvi, in postalo ji je tesno; zazdelo se ji je, da je ona povsem majhna, vsem tuja in zapuščena. Ljudje za oknom so bili videti z viška kakor prilepljeni k tlaku, kakor da se plazijo črni, razmečkani črvi po mokrem kamenju.

Saša se je sklonila, prišla mačko čez život, in si jo posadila na kolena.

»...Ur... ru-ruurr...« je zagodila mačka, upognila hrbet in mehko drgnila glavo Saši ob podbradek.

Glava je bila topla in mehka, Saši so nenadoma solze zalile oči in krepko je stisnila mačko k sebi z obema rokama.

»...Urr... ru-ruurr... ur...« je godla mačka, zaprla zelene oči in petegovala hrbet.

(Dalje.)

sobo in je sprožil tri strele na svoje sorodnike. Deklico je zadela krogla naravnost v srce in je bila na mestu mrtva. Zakonski par je smrtno-neverno ranjen.

Roparski napad na šoferja. Marseljska policija je te dni prejela dva Nemca, Willyja Schanzla in Petra Kurta, ki sta bila na sumu, da sta napadla nekega šoferja na poti med Nizzo in Monte Carlom. Fotografirajo obih osumljenцев so pokazali napadenemu šoferju. Ta je spoznal v njih svoja napadalca. Roparja so nato izročili sodišču v Nizzo.

Roparski umor. Posestnika Jakoba Thönya iz Dalaasa na Tirolskem so našli te dni v bližini njegovega posestva mrtvega. Najbrže gre tu za roparski umor. Zločinca še niso dobili.

Samomor vsled nesrečne ljubezni. Predvčerajšnjem je prišla v neki praški hotel 26letna Jožefa Hadkova in je v samomorilnem namenu izpila večjo dozo morfija. Služabništvu hotela, kateremu se je Hadkova zdela sumljiva, se je posrečilo, da je samomorilko pravočasno še rešilo. Poklicali so namreč zdravnika, ki je dekletu podal prvo pomoč, na kar so jo z rešilnim vozom odpeljali v bolnišnico.

Splošna evropska vojna. Neki francoski eks-minister je izračunal, da če nastane v Evropi splošna vojna, bi ta veljala vsak mesec pet tisoč petsto milijonov dolarjev. Kakšna sreča za nas! Vojske ne bo, ker toliko denarja v celih Evropi nimajo.

Pokorno se zahvaljujem, gospod sodnik, za milo kazen. V Novem Jorku so ta teden obsodili nekega vlomilca na 34 let ječe, nakar se je vlomilec sodniku zahvalil. Nas spominja na one čase, ko so avstrijski vojaki za kako pregreho dobivali 75 po »ta zadnji«. Ko so bili udarci gotovi, je moral vojak stopiti pred stotnika in reči: »Pokorno se zahvaljujem, gospod stotnik, za milo kazen.«

Dvojen samomor. Predvčerajšnjem zjutraj so našli na Dunaju 40letnega Antona Böhma in njegovo nekaj let mlajšo ženo obešeno v stanovanju. Kot vzrok samomora se navaja neozdravljiva bolezen obeh zakonskih.

Koncertna pevka okradena. Gospa Julija Kulp, znana koncertna pevka, je bila te dni okradena v Londonu za 60.000 mark, ravno ko se je hotela odpeljati z vlakom v Liverpool. Tatu policija pridno zasleduje, vendar ga doslej še ni dobila v roke.

Ljubljana.

— Volitev učiteljskih zastopnikov v c. kr. mestni šolski svet ljubljanski. Kakor je že znano našim čitateljem, so pri te volitvi zmagali napredni učitelji. Klerikalci so napeli vse sile in vporabili vsa sredstva, da bi prodrli s »poštenjakom« Janko Nepomukom Jegličem. Pritiskali so na posameznike z grožnjami, jim obljubovali službe, podpore in nagrade. Namenoma so prav tik pred volitvijo delili svojim privržencem stanovanjske in draginske doklade Vrhutega jim je pa šel še na roko z vsem svojim vplivom nadzornik Maier. Pa vse ni nič pomagalo, zmagala je napredna lista, čeprav so s klerikalci volile tri učiteljice brez stalnih dekretov, ena celo iz ljubljanske okolice, od napredne strani so pa izostale tri učne moči. Pa glejte in čudite se! Slomškarji so se pritožili proti volitvi na deželni šolski svet, ker ni volil katehet Jan. Smrekar. Podpisala sta ta priziv dva neznanata klerikalna slamozečca, skrivaj se pa za prizivom Janko Nepomuk Jeglič. Da bo javnost vedela, kako drzni so ti Slomškarji, naj povemo, kako se je vršila volitev. Najprvo konstatuje nadzornik Maier, da smejo na podstavi zakona tudi učiteljice biti voljene v c. kr. mestni šolski svet. Volilo se je z listki. Po končani volitvi vpraša g. nadzornik če so vsi oddali glasovnice. »Ker se nihče več ne oglasi,« izjavlja gospod nadzornik, »zaključujem volitev.« Prešteli so se listki. Oddanih je bilo 63 glasovnic. G. nadzornik konstatuje, da je nadpolovična večina 32. Kdor dobi 32 glasov, bo izvoljen. Prične se skrutinji. Ko je bila že dobra polovica skrutinija končana, privede v volilni lokal nadučitelj Ceperder kateheta Janeza Smrekarja. G. nadzornik prekine s skrutinijem ter vpraša svojega namestnika, nadzornika Fr. Gaberščka, če sme zdaj katehet Smrekar voliti. »Ili... pa naj voli,« se odreže modri Gaberšček. »Vprašam g. kateheta Smrekarja, če želi oddati glasovnico,« se oglasi nadzornik Maier. Od napredne strani se protestuje proti takemu strankarskemu postopanju od strani predsednika. Tudi iz vrst katehetov se čujejo besede: »To bi bilo neparlamentarno.« In g. katehet Jan. Smrekar izjavi, da ne mara voliti, na kar izjavlja predsednik Maier, da mu je to jako ljubo. Končani skrutinij je pokazal, da so zmagali napredni kandidati. Slomškarji se že hvalijo, da

bo volitev ovržena. Opozarjamo javnost na rešitev tega rekurza.

— V seji magistratnega gremija, ki se je vršila v pondeljek, dne 30. decembra pod predsedstvom gospoda župana, se je g. Antonom Novaku, gostilničarju na Rimski cesti, podelila lastna koncesija. Sklenilo se je dalje, da se v mestni posvetovalnici napravi električni ventilator. Posestniku g. Svigelju na Dolenski cesti se dovoli napraviti nova vrata in nekaj stopnic, ker se nastavi v hiši policijska stražnica. G. Petru Mateliču se je oddalo za letno vsoto 100 kron plakatiranje magistratnih naznanil. Prošnja Jožefa Vrhovca za prepustitev nekaj mestnega sveta ob domobranski vojašnici se odkloni. Sklene se klopi, ki so čez poletje v mestnih parkih in drevoredih, na novo lično prepleskati. Pred zaključkom seje se gospod župan v iskrenih besedah spominja gospoda ravnatelja Ivana Sešek, ki se je pred izstopom iz službe udeležil zadnje seje magistratnega gremija in se mu za dolgoletno vestno in marljivo delovanje v prid občine v najsrčnejših besedah zahvali, gospodu ravnatelju, kot obrtnemu referentu se istotako zahvali g. Franchetti, kot zastopnik obrtnikov in gospod Ivan Knez kot predsednik trgovske in obrtne zbornice in mu želi, da bi g. ravnatelj po dolgoletnem in neumornem delu zdrav in čil užival počitek. Gospod ravnatelj Sešek se v zbranih besedah zahvali gospodu županu in zagotavlja, da bodo tudi še v bodoče radovoljno stal trgovskemu in obrtnemu stanu na strani s svojimi navetji. Nato želi gospod župan vsem navzočim srečno novo leto in zaključil zadnjo magistratno sejo v letu 1912.

— Pepelka. Včerajšnja popoldanska predstava je izborna uspela. Gledališče je bilo nabito polno — razun lož. Mladini je igra tako ugajala, da so drobne ročice viharno ploskale. To je bilo pravo veselje za otroke. — Igralci in igralke so brez izjeme dobro rešili svoje naloge, najboljše pa gospa Juvanova, ki je naravnost izborna igrala ošabno mačeho. Tudi g. Peček je bil dober kot »ubogi zakonski mož«, ki stoji pod komando svoje žene. Da so bili tudi Danilo, Skrbinešček, Bukšek in Strukelj na svojih mestih, nam ni treba še posebej povdarjati. Njihova izborna igra je izzvala cele salve ploskanja. Tudi ostali so bili na svojih mestih. G. Molek pa bi bil lahko tu in tam nastopil bolj majestetično — kot mogočni kralj in skrben oče. Pepelka gospodična Danilova je bila vseskozi dobra in istotako g. Trampuž kot princ Krasnoslav. Ker je g. Grom, ki bi naj bil igral ulogo princa, zbolel, je v zadnjem hipu prevzel g. Trampuž njegovo ulogo, in če to uvažujemo, moramo priznati, je dobro igral ulogo melanholičnega zaljubljenca. Mestoma je bila njegova igra celo iskrena in naravnost izborna n. pr. slovo od Pepelke, ko mu je podajala cvetlice. Njegov prijeten glas in simpatičen nastop je napravil najboljše utis, tako da se je moral ponovno pokazati na oder, ko so mu ročice navdušene mladine viharno ploskale. G. Trampuž in gđ. Danilova sta pokazala, da imata lep talent za oder ter upamo, da ko si pridobita igralsko rutino in potrebno igralska izobrazbo, se jima obeta lepa gledališka karjera. Splošna želja je bila, da bi se naj igra »Pepelka« v kratkem ponovila in da bi naj intendantca skrbela, da se večkrat uprize takšne igre za mladino.

— Silvestrov večer v »Narodnem domu« je bil letos, kakor po navadi mnogoštevilno obiskan. Letošnji silvestrov večer je imel še poseben pomen, ker smo z njim stopili v sokolsko jubilejno leto. Večer je bil živahen, poln veselih in resnih trenutkov. Nastopil je pevski kvartet, ki je zapel »Što čutiš, Srbine tužni« in druge lepe pesmi. Orkester Sokola I. je igral neutrudljivo in je želel mnogo zaslužene pohvale. Gđena. Fantova je pela kuplet Adelin motor, po velikem aplavzu je navrgla še nekaj češkega. Gosp. Bohuslav je zapel troje kupletov, oslojenih z dobrimi dovtipi. Občinstvo je rade volje pomagalo in ploskalo. Dobra misel je bila tudi, »kakor kdo more«, kjer smo videli nastopiti pravega dobrega in slabega telovadca. Igralca sta svoje uloge izborno izvršila. Krasno so bile skupine telovadk, ki so predstavljale ljubke slike obsejane v čarobni luči. Občinstvo je navdušeno ploskalo. Pred polnočjo je godba zaigrala »Šumi Marica« in »Onamo, onamo«, obe pesmi sta se nekolikokrat morali ponoviti ob velikanskem navdušenju. Na to je izpregovoril načelnik Sokola dr. Murnik. Spominjal se je bratov, ki so padli letos v boju za svobodo slovanstva. Nato je opozarjal, da stopamo v jubilejno sokolsko leto, ki naj prinese sokolstvu in narodu novih zmag. Polnočna slika

je kazala krasen prizor, ko sokolstvo pozdravlja jubilejno leto. Po polnoči se je razvila vesela zabava s plesom.

— Silvestrov večer pevskega društva »Ljubljanski Zvon« v Mestnem domu je uspel prav lepo v moralnem in po obisku soditi tudi v gmočnem oziru. Ves spored večera je bil zanimiv in izbran, kar smo od »Ljubljanskega Zvona« in njegava neutrudljivega pevovodje g. Z. Preloyca že vajeni. Izmed pevskih točk so morale zaradi pomanjkanja časa izostati »Koroške narodne pesmi.« Mešani zbori, kakor tudi moški oktetki so se izvajali precizno in dovršeno ter želi glasno pohvalo. Mešan zbor je kulminiral v »Srbskih narodnih pesmih« ter v dr. A. Schwabovi »Še ena«. Obe skladbi sta izzvali frenetičen aplavz in je zbor moral zadnje ponavljati. Moški oktet je prav fino podal Ant. Hajdrihovo »V sladkih sanjah«; privandanci iz Tripolisa pa so pod vodstvom g. A. Štamcarja želi obilo pohvale za R. Genéca »Laško solato«, ki je zaključila predpolnočni pevski spored. O polnoči je voščil v odsotnosti zadržanega predsednika društveni tajnik g. J. Zorko v daljšem nagovoru udeležencem veselo novo leto. V govoru se je zahvaljeval za mnogobrojen obisk pa tudi prav umestno povdarjal skrajno slab obisk zadnjega koncerta, ki ga je priredilo društvo v letošnji pevski seziji. Prekrasna »alegorija« — simbol velikih bolgarskih zmag — je zaključila novoletno voščilo ter izzvala navdušeno priznanje. Med odmori je svirala godba na lok, vendar smo pogrešali »Slovensko Filharmonijo.« Po oficialnem delu je bila prosta zabava z raznimi komičnimi prizori, živim kinematografom in plesom. Postrežba je bila točna in solidna.

— Slovenski Ilustrovani Tednik« je izdal obsežno in lepo opremljeno božično številko, ki je gotovo vsakogar zadovoljila. List res lepo napreduje in zasluži, da se razširi v vse slovenske kraje in v vse slovenske rodbine. Priporočamo vsem, da si ga naroče.

— Naznanilo. Gospod Milko Krapeš, urar in trgovec naznanja, da je sam odpovedal službo cenilca mestne zastavljavnice in mu je ni odpovedala mestna občina, kakor govori gotovi ljudje. Več glej oglas v današnjem »Dnevnu«.

— Sl. uredništvu časopisa »Dan« v Ljubljani. V zmislu sklepa načelstvene seje z dne 30. decembra 1912 se Vam pošilja z ozirom na notico »Konzumno društvo za Ljubljano in okolico« priobčeno v štev. 359 sledeči popravek v zmislu tisk. zakona § 19, ki ga natisnite v eni prihodnjih števil na istem mestu, z istimi črkami kot gori omenjeno notico: Ni res, da odpade od zneska K 18.877:12 (ki je bil izkazan v društveni bilanci za leto 1911/12) kot čisti prebitek): 10 odstot. v rezervni 4 odstot. v penzijski in 1 odstotek v dispozijski sklad, skupaj torej 15 odstotkov. Res je, da se glasi soglasni sklep občnega zbora z dne 8. decembra 1912 tako-le: »10 odstotkov v rezervni, 1 odstot. v penzijski sklad, 89 odstot. pa kot štiri-odstotno povrnitev za oddane dividendne znamke. Preostanek v dispozijski sklad.« Ni res, da ostane društvu za razdelitev dividende znesek K 16.045:56, res pa ostane K 16.801:29. Ni res, da se daje dividenda od prodanega blaga, res pa je da tisti člani, ki oddajo do v to določene termina svoje dividendne znamke, prejmo sklenjeno povrnitev. Ni res, da znaša dividenda »3914 K 41 vin.« več kakor je doseženega čistega dobička — res pa je, da je bilo oddanih dividendnih znamk za K 419:015, kar zneso po 4 odstot. vsoto K 16.760:60. Ni res, da vsled preveč dividendne in pre malo dobička nastane vprašanje, »kako se to pogliha« — res je, da je vsako tako vprašanje že pred stavljenjem rešeno. Ni res, da diši dejstvo, da se izstopivšim članom ne da »dividende« — po »korupciji« — res pa je, da v zmislu § 3 društvenih pravil nimajo izstopivši člani nikake pravice do premoženja za druge. Ni res, da se društveni ravnatelj ne upa omeniti zneska »raznih stroškov«; res je pa, da je znesek »razni stroški« per K 8951:76 naveden tako v izdatkih blaginjskega poročila kakor v proračunu čistega prebitka pod točko »izguba« y tiskanem letnem poročilu, ko se je izročil slehernemu članu, pa tudi vsakomur, ki se je zanimal za društvene račune. Res je, da se je na občnem zboru 8. decembra 1912 dalo vsem delegatom natančen izpisek raznih stroškov na razpolago, da ga ogledajo, res je pa, da je letni račun s tem zneskom podpisan po vseh članih načelstva in nadzorništvu — tedaj ni res, da bi se moglo vendar še natančneje zvedeti, za katerim grmom se je zajec skrival. Res je, da morajo podjetja, ki pola-

gajo javne račune, ravno znesek »razne stroške« c. kr. davčni administraciji detajlirano predložiti v svrhu pregleda, ako ni v svotah, izdanih pod tem naslovom, kaj v obdobju; res je dalje, da ima vsako podjetje oddelek »raznih stroškov«, res je tudi, da je zlobna duša more sumničiti take postavke. V Ljubljani 31. dec. 1912. — Konzumno društvo za Ljubljano in okolico, vpisana za druga z omejeno zavezo. Stefan Dražil, m. p. Ivan Klemenčič, m. p.

— Kinematograf Ideal«. Danes zadnji dan izbornega vsperedja. Velezanimiv je Pathejournal. Obilo smeja vzbujajo dve komični sliki. Sedem hčera gospoda profesorja in Moričeva baroka. Pri večernih predstavah je sijajna veseloigra »Gospod Vojvoda v 2 delih. Jutri specialni večer. V soboto »Zenska brez srca« II. del.

Trst.

»Dan« v Trstu. Mnogo prijateljev si je pridobil »Dan« v Trstu, odkar izhaja. Takoj v začetku, takrat torej, ko je zagledal beli dan — bilo je to pred letom dni — seveda ni imel bogve koliko pristašev. Bilo jih je nekaj, ki so se zbirali okoli njega tu ob obali Jadranskega morja in si postavili za nalogo, širiti »Dan« med tržaškimi Slovenci. V začetku je bila agitacija precej težavna, kajti vsi oni, ki ne marajo slišati odkritosrčne besede, vsi oni, ki so nasprotni luči, ki jo razširja »Dan« med našim slovenskim ljudstvom, so delovali na to, da bi »Dan« v Trstu ne prišel med maso, da bi se torej ne razširil. Mislili so si, da bodejo prepričali njegov razvoj, če ga ignorirajo če ne imenujejo nikdar njegovega pravega imena, ampak samo »neki ljubljanski list«... Toda vse to ni nič pomagalo tržaški Slovenci so začeli segati po »Dnevnu« vedno bolj. In tako se je razširjal. Danes pa je »Dan« močno razprostrt v Trstu in vsak ga čita z velikim zanimanjem. Razširjen je med vsemi sloji. Zlasti pa je močno razširjen med delavskim ljudstvom in to zaradi tega, ker se je potegoval vedno za one, ki se jim godijo velike krivice. Kjer je priredilo delavstvo kakor gibanje v svrhu zboljšanja ekzistence, tam je bil navzoč »Dan«, ki je takorekoč spril javno mnenje na stran ubogih trpinov, da so imeli s svojimi boji tudi uspehe. Dan pa ni šel v boj samo proti onim, ki stoje izven našega naroda, temveč je tudi čistil gnilobo v narodu samemu. Zagal se je vsled tega v »Dan« marsikateri, ki je hotel s svojim strupenim gobcem ujedati. Toda do danes je padel vsak, ki se je zaletel v »Dan«. In to zaradi tega, ker je pisal »Dan« vedno resnico in se pri tem izogibal vsake hinavščine, ampak je imel pred seboj le dobrobit našega ubogega slovenskega naroda. Ni se ustrašil torej nobenega, ampak je šel naprej po začrtani poti. Kdo pa bi se zavzel za volitve v »Delavsko zavarovalnico proti nezgodam«, če ne bi bilo »Dneva«? Kdo pa bi okrtal dotičnika, ki je igral kot Slovenec zelo čudno vlogo, ko so zahtevali postiljoni povišanje plač? Kdo bi se potegoval tako odločno za vsakega posameznika, ki se mu je pripetila krivica, kakor tudi za celokupnost našega naroda? Samo »Dan« je šel v boj proti vsem takim zalegam, proti vsem nasprotnikom slovenskega naroda. In tudi v letošnjem letu bo imel »Dan« veliko bojev. Glavni boj, v katerega se bo zakadil »Dan«, se bo vršil v najkrajšem času — volitve v deželni zbor tržaški se bližajo. Pri teh volitvah mora biti zmaga na naši strani. »Dan« pa bo tudi poskrbel, da bodejo delali vsi, ki se nahajajo na naši strani in posedujejo zmoglosti; kajti če se gre za tako važno stvar, če se gre za volitve v tako važen zastop, se mora truditi vse, ki čuti količkaj ljubezni do svojega naroda. Veliko mlajših moči imamo v Trstu, ki se samo redkokdaj prikažejo, kadar gre za tako važno zadevo; od vseh teh se bo zahtevalo, da se podajo z ostalimi bojevniki vred v boj. Trst je naša najvažnejša postojanka, za to moramo napeti vse svoje sile, dosežemo v tem mestu, kar nam gre, da z eno besedo rečeno: — napredujemo. Vedno bolj se bo torej opazalo, kake velike vrednosti je strogo napreden, revolucionaren in neodvisen list. Tak list pripelje najpoprej v temi tavajočo do spoznanja. Treba je ljudstvu povedati resnico. Naš narod bo izpregledal najprej takrat, kadar se mu bo pripovedovalo od vseh strani, kakšne krivice se mu godijo, kako strašno je zatiran od sosednjih narodov, vlade itd. Če pa se nikdar ne bi povedalo narodu tega, potemtakem bi tudi nikdar ne napočil dan vstajanja, dan sreče in svobode. Naša želja pa je, da se čimprej zjasni, da čimprej posije solnce svobode v naše jugoslovanske pokrajine in nas odreši sedanje trpljenje, ki se v njem nahajamo že stoletja in stoletja. To se bo zgodilo, to se mora zgoditi in sicer v

Kupujte in naročajte „DAN“!

najkrajšem času, kajti mi ne maramo biti več podložni drugim, mi ne maramo biti več hlapeci in sužnji, ampak samostojni gospodarji na svoji lastni zemlji. Bili so že upori in morajo se nastati, če se nas bo hotelo imeti samo za brezpravno žilvino! V tej smeri bomo šli naprej. Bolezniki za pravico in resnico se bodo zbirali okoli »Dneva«, ki jim bo dajal direktive. In tako se bomo razvijali in napredovali in tako bomo korakali našemu odrešenju naproti. Samo bojni klici se morajo razlegati po naših poljanah, zlasti pa ob obali sinje Adrije, in sicer tako dolgo časa, dokler ne dočakamo dneva, po katerem vsi tako zelo hrepenimo.

Pesem o vilajetu.

svoji domovini, njenim prijateljem in sovražnikom za novo leto zložil Figi Lipe.

Ti nisi dežela, po kateri cedi se mleko in med — o ne, domovina, saj ti si vilajet, vilajet . . .
Svoje pravice je v tebi užival davni naš ded — toda kje naj za nas je v tebi pravica, vilajet, vilajet? . . .
Sužnosti mnogo, malo svobode ima naš svet, kje bi za tebe bila svoboda, vilajet, vilajet! . . .
Tujec ponosni se v tebi šopiri mnogo že let — njemu svobodo in srečo le daje vilajet, vilajet.
Narod, ki v tebi se trudi ubija, je kakor zaklet — kje naj nad tebe sonce posija vilajet, vilajet? . . .
Ako doma ni mogoče živeti — velik je svet — tam naj zasluži kruha za tebe, vilajet, vilajet.
Bledo mu lice, v sragah na čelu težkih naporov je sled — tak je ta narod, ki v tebi prebiva, vilajet, vilajet.
Mrzla na zunaj je zima nad tabo kot naših gor led — toda kak ogenj gori ti v globini, vilajet, vilajet! . . .
Leta končuješ, začenaš spet nova konca ni bed — kdaj ti res novo leto zasveti, vilajet, vilajet? . . .

Najnovejša telefonska in brzojavna poročila.

MIROVNA KONFERENCA, TURŠKI DELEGATI POPUŠČAJO

London, 1. januarja. Današnja seja mirovne konference se je pričela ob tretji uri popoldne in se je končala ob 3:40 popoldne. Balkanski delegati so pričakovali, da bodo turški delegati odnehal od svojih zahtev, kar se je tudi zgodilo. Seja je bila zaključena ob četrti uri popoldne. Prihodnja seja se vrši v petek. Splošno se domneva, da se je situacija znatno zboljšala.

London, 1. januarja. »Reuter Bureau« poroča, da je prišel v London odličen turški finančnik. Balkanski delegati so dobili pooblastilo, da smejo priznati veljavnost vseh turških privatnih finančnih podjetij v novoosvojenih krajih.

London, 1. januarja. Turški delegati so danes stavili več spremembnih predlogov. Med balkanskimi delegati prevladuje prepričanje, da se je sedaj pričelo definitivno razreševanje mirovnega programa.

London, 1. januarja. Grški delegati so po današnji seji mirovne konference izjavili, da je zaznamovati precejšnje uspehe. Turški delegati so pripravljene privoliti v odstopitev Macedonije in dela Epira. Kar se tiče Albanije, hočejo popoln sporazum z velevlastmi.

London, 1. januarja. Takoj po zaključku današnje seje so se tako balkanski kakor turški delegati sestali k privatni seji. Balkanski delegati so bili skoro popolnoma prepričani, da se bodo mirovna pogajanja danes prenehala. Ker so Turki izjavili, da so pripravljene odnehati od svojih zahtev, se je seja odgodila do petka.

KONFLIKT MED PAŠIČEM IN PROTIČEM.

Belgrad, 1. januarja. Tiskovni urad zunanjega ministrstva poroča, da so vse vesti, da bi pri zadnji seji ministrskega sveta prišlo med ministrskim predsednikom Pašičem in notranjim ministrom Protičem do kakih diferenc, popolnoma izmišljene.

POSLANIŠKA KONFERENCA IN ALBANIJA, RUSIJA IN AVSTRIJA

Pariz, 1. januarja. Londonski dopisnik »Matina« poroča iz jako zanesljivega vira, da na jutrišnji konferenci veleposlanikov nikakor ne bo prišlo do sporazuma glede določitve mej novi Albaniji. Stališče Rusije se namreč silno razlikuje od stališča Avstrije. Rusija zahteva Malo Albanijo, Avstrija pa Veliko Albanijo.

SULTAN ODSTOPI.

Magdeburg, 1. januarja. »Magdeburger Zeitung« poroča iz Carigrada, da namerava sultan Muhamed takoj po sklenitvi miru odstopiti, ker je sit dosedanjih razočaranj in si želi miru. Naslednik Jusuf Izdim bo nastopil prestolstvo le pod tem pogojem, ako bo njegov naslednik vedno najstarejši iz carske rodovine.

BOJI NA KIOSU.

Carigrad, 1. januarja. Listi poročajo, da je poveljnik Kioske posadke odločno odbil prošnjo prebivalcev, naj se turška posadka uda Grkom in izjavil, da se hoče braniti do zadnje kaplje krvi.

ITALIJANSKO - SRBSKI KONFLIKT.

Rim, 1. januarja. »Agenzia Stephens« poroča iz Drača: Italijanski konzul v Draču je dobil obvestilo od srbskega poveljnika, da kapitan ladije »Caprera« ni dal nikakega mišljaja, da namerava ostati v luki in služiti v prid italijanskemu konzulatu. Italijansko - turški konflikt se lahko smatra že kot rešen, ker se Srbija ni čisto nič pregrešila proti mednarodnemu pravu.

BOLGARSKA IN RUMUNIJA.

Bukarešt, 1. januarja. Včeraj je izšlo uradno obvestilo bolgarske vlade, da ima bolgarski delegat dr. Danev polnomoč, pogajati se z rumunskim delegatom na poslaniški konferenci glede vseh perečih vprašanj in skleniti z njim tudi pogodbo.

Odgovorni urednik Radivoj Korene.
Last in tisk »Učiteljske tiskarne«.

Naročite in širite »Dan«
Pridobite naročnikov!

Mali oglasi.

Spretna šivilja se sprejme v Zatiški ulici št. 1.

Meblovana mesečna soba se takoj odda. Poizve se v Gradišču št. 13.

Prijetna mesečna soba se odda takoj ali pozneje v Novi ulici št. 5. Poizve se pri lišniku.

Gramofonske plošče

Plošče preje K 4.—, sedaj samo K 1.95. Velikanska zaloga gramofonov! Zahtevajte cenike.

K 1.95 K

25 cm velike, dvostranske, priznane najboljših znamk prodajam radi velike zaloge pod last. ceno

F. F. Zajec,
Ljubljana, Stari trg št. 9.

! Pozor trgovci!

Od danes naprej se prodaja galanterijsko blago in pletenine iz konkurzne mase Ludovika Dolenca, v Prešernovi ulici: pod tovarniško ceno.

16 letna deklica

želi priti v dobro privatno bišo ali gostilno, kjer bi se naučila dobro kuhati in nekoliko kakega tujega jezika (nemščine). Pripravljena je tudi nekaj mesečno plačevati. — Naslov pove »Prva anončna pisarna« v Ljubljani.

Posebna specialiteta likerja

Posebna specialiteta likerja

Postavno zavezan

Zdravnik želodca

Likor Medicinal

Lovro Subenik, Slička

Jurčičev trg št. 3.

Jurčičev trg št. 3.

Naznanilo.

Podpisani naznanjam slav. občinstvu, da sem s 1. oktobrom 1912 službo cenilca Mestne zastavljavnice sam odpovedal (ni mi odpovedala mestna občina, kakor to vedo nekatere osebe) ter se bom od 1. januarja 1913 popolnoma posvetil svoji obrti in trgovini. Slav. občinstvu se najtopleje priporočam ter se bom potrudil vsakogar solidno postreči.

Bilježim z vsem spoštovanjem

Milko Krapeš,

urar in trgovec ter sodnijsko zapriseženi cenilec.

Ljubljana, 1. januarja 1913.

Zahtevajte moj cenik, ki ga razpošiljam poštine prosto.

Največja zaloga ur, zlatnine in srebrnine

H. SUTTNER

Ljubljana, Mestni trg 25.

Lastna protokolirana tovarna in v Svici.

Tovarniška znamka

„I K O“

Cenik zastoj in poštine prosto.

E 518/12/59

Razglasilo domika.

Na dražbi dne 21. grudnia 1912 prodana posestva vlož. št. 1048 in 1082 deželne deske kranjske, izvzemši parcele št. 2175, so se domaknila

Ljudski posojilnici v Ljubljani

za najboljši ponudek, in sicer prvi vložek za 35.000 K, drugi pa za 190.000 K.

Domik se z nadpomudbo ne more ovreči.

C. kr. okrajno sodišče Rudolfovo, odd. II.
dne 21. grudnia 1912.

Ustanovljeno leta 1900.
Odklikovana:
Pariz 1905 I., London 1905.

V zalogi je vedno do 500 kosov od 2 do 60 K komad, tako da si vsakdo lahko izbere. — Ob nedeljah se dobivajo venci v isti hiši v I. nadstropju.

Slavn. občinstvu v mestu in na deželi vljudno priporočam največjo zalogo krasnih

nagrobnih vencev in trakov z napisi.

Zunanja naročila se izvršujejo hitro in točno. Cene brez konkurence.

FR. IGLIČ, Ljubljana, Mestni trg št. 11-12.

Ozirajte se na tvrdke, ki oglašajo v »Dnevu«.

Najfinjši ŠPIRIT

z žita oddaja na debelo od 60 litrov naprej po nizki tovarniški ceni veležanjarna

M. ROSNER Co.

Ljubljani, poleg pivovarne »UNION«.

Del. glavnic: K 8.000.000.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani.

Rez. fond nad K 800.000.

Stritarjeva ulica št. 2, (lastna hiša)

Podružnice v Spljetu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici in Celju.

Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun ter jih obrestuje od dne vloge po čistih

4 3/4 %